

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ

Вивчення фармакогнозії як навчальної дисципліни в Галичині започатковано у медичній школі “Colegium medicus”, продовжено у створеному в 1853 році “Studium farmaceutychnе” на філософському факультеті Львівського університету. Базою для викладання фармакогнозії стала кафедра ботаніки, яка у 1852 році відокремилась від кафедри природничої історії. Першими викладачами нової дисципліни були лікарі, зокрема у 1855-1880 р.р. фармакогнозію викладали Франціск Гатшер та Ігнацій Гавранек. Ігнацієм Гавранеком у 1869 році було створено першу на фармацевтичному факультеті окрему кафедру, а саме кафедру фармакогнозії. З 1880 року доцентом фармакогнозії був призначений магістр фармації Мечислав Дунін-Вонсович, який викладав предмет до 1891 року.

Надзвичайним професором фармакогнозії у 1891 році призначено Владислава Неміловича, який у 1892 році створює інститут фармакогнозії, який було розміщено у новому корпусі по вул.Длугоша, 6. Проте інститут проіснував недовго, і у зв'язку із відновленням медичного факультету у 1896 році був об'єднаний з кафедрою фармакології, яку очолив професор Вацлав Соберанський. Для викладання фармакогнозії професор В.Соберанський підготував докторів Єжи Модраковського та Владислава Мазуркевича. Після смерті професора Соберанського у 1905 році завідувачем кафедри фармакології призначений професор Леон Поп'ельський, який керував кафедрою до 1920 року. У цей час, крім професора Л. Поп'ельського, фармакогнозію викладали Єжи Мордаковський (професор з 1912р.) та Владислав Мазуркевич (професор з 1914р.), магістр фармації Станіслав Стайн, доктори Здіслав Завалкевич та Генріх Рібенбауер.

Становлення самостійної кафедри фармакогнозії пов'язане із науково-педагогічною діяльністю Тадеуша Феліксовича Вільчинського, який у 1920-1923р.р. був запрошений для викладання курсу морфології і систематики рослин для студентів фармацевтичного відділення. З 1929 року Т.Ф.Вільчинський виконує обов'язки викладача і керівника курсів фармакогнозії і ботаніки при кафедрі фармакології, що її очолював на той час професор В.Косковський. З цього часу Т.Ф.Вільчинський у повній мірі займається організацією навчальної бази фармакогнозії і ботаніки та організацією навчального процесу, для чого купує окремих будинок і ділянку землі для розсадника лікарських рослин по вул.Пекарській, 73.

У 1940 році після надання медичному факультету статусу медичного інституту була створена самостійна кафедра фармакогнозії з курсом ботаніки, а її завідувачем став проф.Т.Ф.Вільчинський.

За роки керівництва спочатку курсом, а згодом і кафедрою проф. Т.Ф.Вільчинський створив унікальну колекцію лікарських рослин, яка на той час займала площу 5,5 га і нараховувала до 1500 видів. Разом з тим було зібрано рідкісну колекцію взірців лікарської рослинної сировини тропічного і субтропічного походження і кліматичних зон помірною клімату.

Продовження наукових досліджень, початих проф. Т.Ф.Вільчинським, з 1964 року проводить його учень доцент І.П.Карпусь, який керував кафедрою до 1970 року. У цей період у навчальному процесі кафедри започатковано хімічний аналіз лікарської рослинної сировини, удосконалюється навчально-методична робота і поповнюється колекція лікарських рослин у розсаднику, який стає однією з кращих баз навчальної практики з фармакогнозії.

Протягом 1970-1995 р.р. кафедрою завідувала професор Л.Я.Ладна-Роговська. З її приходом активізується робота в напрямку дослідження хімічного складу лікарської рослинної сировини як під час лабораторних занять, так і в навчально-дослідній роботі студентів, а також при виконанні студентських наукових робіт, планової наукової роботи та дисертаційних робіт аспірантів і пошукувачів кафедри, створюється фітохімічна лабораторія, облаштовуються нові навчальні лабораторії в теоретичному корпусі.

У 1990 році у зв'язку із побудовою нового корпусу НВА викладання фармакогнозії було зосереджено на 4-му поверсі нового навчального корпусу за адресою вул.Шімзерів, 3А, а викладання ботаніки у старому корпусі за адресою вул.Пекарська, 73.

З 1995 року кафедру очолив доц.І.М.Борняк. У цей час активно вдосконалюється навчальний процес і навчально-методична робота згідно з новими навчальними програмами (1997р.), орієнтованими на підготовку фахівців нового покоління, а також облаштовуються нові наукові лабораторії.

З 1999 року кафедрою фармакогнозії і ботаніки керує доц.Р.Є.Дармограй.

У 2008 році на честь 120 річниці від дня народження, на будиночку в ботанічному саду, де була організована кафедра фармакогнозії, встановлено меморіальну дошку з барельєфом професора, засновника саду лікарських рослин – Тадеуша Вільчинського.

HISTORY OF THE DEPARTMENT

Pharmacognosy was included as a separate subject to the curriculum of Lviv University in 1855 and was taught at the department of Medicine and Surgery. In 1897 the department of Pharmacology was founded in Lviv University. Professor T.V. Vilchynsky was invited to teach the course of morphology and systematization of plants for students of Pharmacy unit (1920-1923). He was a lecturer of the course of pharmacognosy and botany at the department of Pharmacology, headed by a professor V. Koskovsky.

In 1940 from the Medical department of Lviv University was separated the institute and faculty of Pharmacy and the department of Pharmacognosy headed by a professor T. Vilchynsky.

In the post-war period, the department, supervised by a professor T. Vilchynsky, alongside with the organization of educational process and scientific research, was engaged in the training of scientific and teaching staff. The major subject of scientific research comprised investigation of the morphological and histological characteristics of medicinal plants and medicinal plant materials with the purpose of their identification.

In 1929-1964, professor T. Vilchynsky gathered a unique collection of medicinal plants with the total area of 5.5 sq. ha and consisted of up to 1,500 species. The collection included rare samples of MPM species of the tropical and subtropical origin and those growing in temperate zones. A lot of colour tables were prepared to visualize the lecture material.

The unique collection of Podillyan and Carpathian flora comprised 3,500 herbaria sheets. As a member of All-Union Botanical Society, Professor T.V. Vilchynsky consulted workers of Kholodny Botanical Institute of the Ukrainian Academy of Sciences and botanical gardens of Ukraine concerning investigations of various plant species of Podillya, Precarpathian, Carpathian and Transcarpathian flora, and their introduction into botanical gardens.

After professor T.V. Vilchynsky retired, the department was headed by an Associate Professor I.P. Karpus (1964-1970).

In the years 1970-1995, head of the Department was a professor L.Ya. Ladna-Rogovska, who promoted investigations on the chemical composition of medicinal plant materials by the students during their laboratory and scientific – experimental work. Associate professor I.M. Bornyak was head of the

department in 1995-1999. Academic activity of the department was focused on the improvement of teaching and methodical work to meet requirements of the new teaching programs with their main objective of training specialists of the new generation.

Beginning with 1998, the year when English medium students were first admitted to the University, staff of the department has been worked at the development of methodical instructions, texts of lectures and other materials, issued in English.

Associate Professor R.Y. Darmogray was appointed the head of Pharmacognosy and botany department on July 1, 1999.

In 2008, in honour of the 120th anniversary of the birth, on the house in a botanical garden, where was established the Department of Pharmacognosy, a plaque for a professor Tadeush Vilchynsky was erected.